

KR. NIELSEN

LIVSERINDRINGER

VEJEN BOGTRYKKERI

1963

De kom til at bo i det saakaldte Kirkehus ved Malt Kirke, og det blev mit Barndomshjem. Det var et gammelt Hus — en Vinkelbygning lige ved Vejen, der fører fra Maltbæk til Estrup.

Der var det ejendommelige ved Huset, at medens Beboelseshuset ejedes af Kommunen, saa ejedes den vedbyggede Sidefløj (æ Pørt) af Herremanden paa Estrup (H. Lautrup). Dette stammede nok fra den Tid, da ogsaa Kirken tilhørte Herregaarden.

Beboelsen bestod af 4 Fag, ca. 10 Alen, og var ca. 7 Alen dyb. Husets Indgang og Forside vendte mod Syd. Der var en lille Forstue paa vel knap 2 Alen i Kvadrat; her var, hvad man kaldte pikket Stenbrogulv (smaa runde Kampesten). Til højre var en 2 Fags Stue med et 2-rammet Vindue mod Syd ud mod Kirkepladsen — et græsbevokset Jordstykke (æ Brudeplads), hvor Vognene holdt, naar der var kørende til Kirken. Der var et tilsvarende Vindue mod Øst, ud mod Haven og Kirken. Stuen gik i hele Husets Dybde, dog saaledes, at der i den nordre Ende var en Alkove, ca. 1½ Alen bred; foran Alkoven var et blomstret Forhæng af tyndt Stof. I Alkoven — hvis Forside gik helt ned til Gulvet — var der stampet Lergulv; paa Væggen ved Hovedgærdet og bageste Langside var der — fra noget over Liggehøjde og ned — en flettet Halmmaatte til at skærme mod Kulden fra Ydermuren. Saadan var der for øvrigt ogsaa ved Sengene i det andet Rum. For Fodenden af Alkoven — skilt med en tynd Væg — var et lille Spisekammer, hvis Indgang var fra det andet Rum. Der var for øvrigt Halm i alle Sengene (ingen Madrasser).

Fars Klædeskab, en Dragkiste, Mors Kommode, et gammelt Bord og 3—4 Stole med Halmsæder udgjorde Bohavet. Bordet stod henne under østre Vindue. Der var ogsaa et lille Hængeskab paa Væggen over Bordet; her opbevarede Far sit Sadelmagerværktøj. Bordet benyttedes ogsaa af Far som Arbejdsbord, naar han repa-

rerede Seletøj. — For øvrigt var der ellers Bræddegulv i de to egentlige Beboelsesrum.

I Alkoven sov Far.

I det andet Rum, der var 2 Fag i Længden og ca. 3 $\frac{1}{2}$ Alen bredt, var der 1 $\frac{1}{2}$ Fag Vindue mod Nord, altsaa ogsaa ud mod Haven. Der var ingen Dør — kun en Muraabning med en Karm i — mellem de to Rum. Her, lige ind i Krogen til venstre og op mod Skorstensmuren, stod et lille interimistisk Komfur, hvis Forside bestod af en Plade fra en gammel Bilæggerovn. Der var i Støbningen i Relief en Kentaurofigur, halvt Hest, halvt Menneske, holdende en Fane, med det ene Forben lagt over Fanestangen. Endepladen var med en Fyrdør, og der var Fyringsrist samt Askeskuffe. Overpladen var med to Kogehuller med Ringe, og her blev sædvanligvis den daglige Mad tilberedt. — Fra dette Komfur gik Trækket gennem Muren ind i en gammel Bilæggerovn, der stod med den aabne Bagside op mod Skorstensmuren i den forreste Stue. Fra Bilæggerovnen førtes Trækket ovenud gennem et Knærør ind i den aabne Skorsten.

Det var altsaa en Slags Centralvarme, idet vi med eet Fyrsted havde Varme i to Rum. (Bilæggeren kunde nok blive godt varm).

Det øvrige Inventar bestod af to til Ydermuren fasttømrede Senge, hvis Sider gik helt til Gulvet, der var de foran nævnte Halmmaatter.

I den største Seng laa Mor med det mindste Barn. I den anden — der var vinkelret paa den større — sov de større Børn. Desuden var der et lille Bord, en Bænk hen under Vinduet og 2—3 Stole, en Hængelampe, bestaaende af en Staaltraadsbøjle, flad Blikskærm og Blikbeholder til Petroleum; der var fladbrænder i Lampen. Senere fik vi en Lampe paa Fod og med Rundbrænder, ti Liniers, det var jo flot, men der var jo en vis Risiko ved en fritstaaende Lampe — den kunne Børnene vælte —, saa det var med Betænkelighed, vore Forældre modtog den; det var en Julegave fra os Børn,

vistnok den første Julegave, de fik af os. Vi maatte love at være forsigtige med Lampen.

Fra dette Rum førte en Dør til, hvad vi kaldte Køkkenet. Dette vendte mod Syd. Her var et lille, smalt Vindue med 6 blyindfattede Ruder og uden Oplukke, der var pikket Stengulv, aaben Skorsten med Bageovn under, Fyrsted med Fyrrist i det murede Overdæksel. Lidt oppe i Skorstenen var der indmuret en Jerntværstang, og paa denne var ved Hjælp af en Krog anbragt en Jernlænke med en Krog i nederste Ende. I Krogen kunde hænges en Gryde over Ildstedet, eller ogsaa kunde man paa en Jerntrefod anbringe en Stegepande. Der var et fast optømret Bord, en Karstol, et Par Træskamler til Vandspande, paa tværs af Loftsbjælken var fastsømmet to stærke Lister, der ragede et Stykke ud paa hver Side af Bjælken. Her laa et Brædt paa hver Side, der dannede to Stykker, og herpaa stod Tallerkener, Fade og andet Husgeraad.

Fra dette Køkken førte en Dør ud i æ Purt. Denne var ca. 7 Alen bred og vel 9 Fag lang. De bageste 2 Fag havde Herremanden overladt os; her havde vi vort Brændsel, og desuden var der Plads til en Gris, et Par Geder og nogle Høns. Der var intet Loft i æ Purt, men ind over, hvor vi havde Dyrene, var stukket nogle Rafter (Stænger), saa vi dér kunde have Hø og Halm til Dyrene. Saadan havde vi ogsaa Oplagsplads paa Loftet over Beboelsen, og det lunede jo ogsaa mod Kulden.

Der var i de første Aar ingen Retirade. Vor Nødtørft forrettede vi enten paa Møddingen eller om Vinteren i en Spand med Laag i æ Purt. Senere sattes dog en Retirade uden for Huset — mere for Kirkegængernes end for vor Skyld.

Om Sommeren græssede vi Gederne i Grøften og paa Diger ved Vejene. De stod i Rendetøj, d. v. s. et temmelig langt Tøj med Stage (Tøjrepæl) i hver Ende; saa var der et kort Tøj i Gedens Grime, i dette var en Lægend og en Ring, som Rendetøjret var puttet igennem. Saa kunde Geden bevæge sig i hele Rendetøjrets

Længde uden at komme for langt ud paa Vejen, og Lægendet hindrede, at Dyret kunde snøre sig eller paa anden Maade komme galt af Sted.

Vi havde en ret stor Have, hvor vi dyrkede Kartofler, Kaal og andre Grøntsager. Vi havde ogsaa nogle Bistader, der gav os en Del Honning. I Haven var en ca. 8 Alen dyb Brønd, der var sat med Kampesten. Der var længe kun et fladt Dæksel over med en Lem i, og vi trak Vandet op ved Hjælp af en Spand, der var bundet fast til et Reb. Senere fik vi dog en rigtig Brøndkarm med en Vinde (Bom), saa vi kunde hejse Vandet op med et Haandsving. Det hele kostede 16 Kr. i aarlig Leje.

Vore nærmeste Naboer var to Arbejderfamilier, boende i to Smaahuse. Det ene Hus skiftede ofte Beboere; det var nemlig et Udlejningshus, der hørte til en nærliggende Gaard. Der var en Smed med Hus og Smedie, en Bødker, der havde en stor Børneflok, en lille Købmandshandel, og saa var der en Vindmølle. Vi stod paa en god Fod med alle vore Naboer, men om nogen egentlig Selskabelighed var der ikke Tale. Vi var for fattige — og det var for øvrigt de fleste af de andre ogsaa.

Trods den store Aldersforskel levede mine Forældre lykkeligt med hinanden — men det blev slidsomme og trange Kaar. — Min Fars Helbred blev ringere og ringere. Vel arbejdede han det bedste, han orkede, men Sygdom er Hvermands Herre, og der gik ikke mange Aar, før Far havde flere maanedlange Sygelejer — ja, de sidste mange Aar, han levede, var han bundet til Sengen det meste af Vinteren og ofte flere Maaneder om Sommeren med.

Der blev fire Børn i Ægteskabet, hvoraf jeg var det ældste, efter mig en Pige $2\frac{1}{2}$ Aar yngre, saa en Dreng igen, $2\frac{1}{2}$ Aar yngre, og endelig den sidste Dreng $2\frac{1}{2}$ Aar efter.

Min Søster blev kun 6 Aar gammel. De første 3 Aar var hun plaget af en slem, flydende Eksem baade i Ansigtet og over hele Kroppen. Det kløede ulideligt, og vore Forældre søgte baade Lægehjælp og kloge Mænd

og Koner vidt og bredt, men intet hjalp. Saa kom der til Eskelund en ny ung Læge (Eskelund er en Del af Brørup Sogn). Hans Navn var Adolf. v. Freisleben; han fik min Søster under Behandling og kurerede hende paa tre Maaneder, saa hun blev fuldstændig ren og skær i Huden. Men saa fik hun Brystsygge og Astma — det kunde Freisleben ikke klare, og min Søster døde.

Fars Sygdom gjorde, at vi ofte fik Brug for Freisleben, og vi frygtede ofte Lægeregningen — dengang var der jo ikke den Sygekassehjælp, der findes nu om Dage. Men Freisleben var en velhavende Mand og dertil et ejegodt Menneske, og ofte skete det, at han i Stedet for en Regning gav mine Forældre en Tikroneseddel eller sagde: „Send Kristian op i Morgen med en Kurv og en Mælkespand, saa skal jeg lade min Kone lave noget god Mad til jer alle.“

Freisleben var Læge i Eskelund til efter Fars Død, og jeg husker, han stod med foldede Hænder ved Fars Kiste, og mens hans Øjne duggedes, sagde han til Mor: „Deres Mand har lidt mere, end noget Menneske aner!“ Paa Dødsattesten stod der: „Dødsarsag: Kronisk Lungebetændelse“.

Da jeg var ca. 2 Aar, skete der en Begivenhed ved Malt Kirke, som fik ikke saa lidt Indflydelse paa vore Levevilkaar, selv om disse fremdeles forblev trange.

Ved Kirkens østre Gavl var en Klokkestabel, hvori Kirkeklokken hang. Klokken blev betjent af en gammel Mand ved Navn Peder Iversen — han var ogsaa Graver og hvad man nu om Dage kalder Kirkebetjent. (Peder Iversen var Bedstefar til den senere kendte Thegrosserer Iversen, Firmaet Iversen og Larsen i København). En Sommeraften 1878, da Peder Iversen stod og ringede Solen ned, styrtede Klokkestabelen sammen, og Iversen blev dræbt ved Sammenstyrtningen.

Efter denne Begivenhed blev mine Forældre antaget som Ringer og Graver ved Malt Kirke. Lønnen for at ringe til Hellig og Søgn samt holde Kirken ren og Kirkegaardens Gange skuffet og revet var 60 Kr. aarlig. Den Del af Kirkegaardsjorden, som havde Gravejere, skulde

disse lade holde ren. De kunde godt selv foretage Renholdelsen, men de fleste lejede os til det, og vi fik sædvanligvis for een Grav at holde en Sommer 30 Øre, for 4 Grave 1 Krone, og for større Gravpladser forholdsvis opefter. — Den Jord, som ikke havde Gravejere eller var under det offentlige, laa gerne hen i Grønsvær.

En voksen Grav at grave gav som Regel 2¹/₂—3 Kr. Dog hændte det, at mere velstillede gav 4—5 Kr., en ganske enkelt Gang endog 10 Kr. Saaledes f. Eks., da Pastor Jens Schjørrings Hustru blev begravet. (Jens Schjørring er Forfatter til Salmen „Kærlighed fra Gud“). Aarsagen til, at hun blev ført fra Sjælland og til Malt Kirkegaard, var, at deres Datter Dagmar var gift i Askov med Højskolelærer Poul Bjerge, og hun var paa dette Tidspunkt ude af Stand til at rejse til Sjælland. Jeg ringede Klokkeren (den kan ringes inde fra Kirken), og desaaarsag overværede jeg Højtideligheden i Kirken. Jeg mindes, hvorledes den gamle Præst i sin Tale over sin Hustru sagde: „Da Dagmar ikke kan komme til Mor, saa kommer Mor til Dagmar for at blive begravet i hendes Nærhed.“

Det blev kun faa Aar, Far kunde magte at grave Gravene; vi maatte derfor leje en Mand til at grave dem. Han fik 1 Kr. og Kosten for at grave Grav til en voksen. Mindre Grave gravede Mor eller jeg, efterhaanden som jeg blev større. Vi havde kortskaftet Spade og Skovl til dette Formaal. (Jeg bruger Ordet „vi“ i dette Afsnit, fordi jeg var Partner i alt, hvad der hører dette til). Det blev min Opgave at skuffe og rive Gange, klippe Hække o. s. v. og hjælpe Far eller Mor at plante paa Gravene. Vi — min Mor og jeg — gik ogsaa paa Lugearbejde i Roemarkerne. Det var paa den Tid mest Kaalrabi og Cikorierødder, der dyrkedes. En Mand i Vejen — Gaardejer Johannes Lauridsen — havde anlagt et Cikorietørreri og paa Egnen skabt Interesse for Cikoriedyrkning.

Nævnte Johannes Lauridsen blev senere Sjælen i det meste af, hvad der gjorde Vejen til en Industriby. Han anlagde Cikoriefabrikken „Nørrejylland“, startede som

Aktieselskab Margarinefabrikken „Alfa“, Tagpap- og Vejmaterialefabrikken „Phønix“, blev landbrugskyndig Direktør i Nationalbanken, Landstingsmand og meget andet. Men om min Forbindelse med ham senere.

Min Mor og jeg gik altsaa paa Roearbejde. Vi fik Betaling pr. 100 Favne, og saa vidt jeg husker, kunde vi tilsammen tjene ca. 3 Kroner om Dagen. Vi var i Marken til lidt før Solnedgang; een af os skulde jo hjem og ringe Solen ned, thi var Far saa rask, at han kunde passe sit Haandværksarbejde, kom han først hjem efter den Tid, og var han syg, kunde han jo ikke ringe. For øvrigt fulgte Ringningen Solens Op- og Nedgangstid — altsaa i de længste Sommerdage ved halv fire Tiden om Morgen og ni Tiden om Aftenen.

Mor gik ogsaa ud at vaske; det gav 1 Krone og Kosten for en Dag fra 6 Morgen og til Aften.

Undertiden var der ogsaa en Aftenmalkning paa en af de omliggende Gaarde, hvis Konen eller Pigen skulde „i By“; det gav 25—35 Øre og en Slat Mælk med hjem.

Et Par Aar var der mange Oldenborrer, og der blev af det Offentlige organiseret Kamp mod dem. De sværmede om Aftenen og satte sig i Træerne, naar Mørket faldt paa. Naar vi saa stod op ved 2-Tiden om Natten, kunde vi ryste dem ned; det gik hurtigt med at samle dem i Spande og derfra fylde dem i Sække; de hang gerne sammen to og to (Parring). Vi samlede som Regel 2—3 store Sækfulde hver tidlig Morgen og transporterede dem til en Gaard, hvor de havde en stor Gruekedel, der var i Kog hele Dagen, og her stod en Karl Dagen lang og kogte Oldenborrer, hvorefter de kastedes paa Møddingen. Ved Aftenstid hentede vi de tomme Sække, og saa gik det løs næste Nat igen. Det var ikke nogen daarlig Forretning at samle Oldenborrer. Da mine Brødre var henholdsvis 5 og 8 Aar yngre end jeg, blev det Far, Mor og mig, der maatte tage Tørnen.

Vinteraftener benyttede Mor til at strikke, lappe og sy. Hun kartede og spandt ogsaa, og vi Drengene lærte selv at stoppe vore Strømper. Jeg læste Lektier, hvilket

ikke tog lang Tid. Jeg læste mange Historier; Sognet havde et lille Laanbibliotek, der var installeret hos Købmanden, og jeg var flittig Boglaaner. Jeg gik ogsaa et Par Vintre til Aftenhusflidsskole i Askov; dér lavede vi Billedrammer, Syæsker o. l. og skar Figurer i Almuestil — et Arbejde, som vi ogsaa kunde lave hjemme.

Kosten derhjemme var spartansk: om Morgenen Rugbrød med Sirup og et lille Stykke Franskbrød, dertil tynd Kaffe, om Middagen Grød, Vælling, Grønkaalsuppe eller Ærtesuppe, rigeligt med Kartofler og lidt Kød eller stegt Flæsk. Pandekager var en Ret, vi holdt meget af. Vi Drengene stod altid op og spiste — saa kunde vi bedre naa.

Det hændte ogsaa, at der fra en og anden kom lidt god Mad til Far; der var gerne saa rigeligt, at vi Børn fik Lov at smage — det ønskede Far altid, vi skulde.

Juleaften blev der budt paa Hønsekødsuppe, og vi havde altid et lille Juletræ. Mor bagte til Jul i den store murede Ovn Hvedebrød, der varede helt til Paaske; det blev noget tørt til sidst! Af og til fik vi ogsaa af en Bonde en Skæppe Rug, der byttedes til Rugbrød hos Bageren.

Jeg fik ogsaa en Tjans hos Sogneraadsformanden, Niels Hansen, der kun boede 4—5 Minutters Gang fra mit Hjem. Han var en meget intelligent og i mange Henseender dygtig Mand, men ikke nogen dygtig Landmand. Som Oplæser og Recitator var han kendt viden om; ligeledes var han ogsaa Instruktør ved Dilettantkomedier, som var meget brugt paa vor Egn. Naar der var Komædie i vort Forsamlingshus, skaffede han mig altid en Fribillet. Han gav ogsaa nogen Undervisning ved Askov Højskole, ligesom han underviste i Fysik ved Estrupmark Skole, hvor jeg fik min Skoleundervisning.

Niels Hansen var ofte glemsom med det øjeblikkelige. Det førte med sig, at han ofte havde Brug for en rask Dreng til at løbe med Brevbesked for sig — særlig til Sogneraadsmedlemmerne i de to Sogne, der udgjorde Kommunen —, og den Bestilling fik jeg. Han kaldte mig sin „Lynstraale“! Det kunde hændes, at han kom

en Sommeraften ved 7—8-Tiden med en Rundskrivelse til Sogneraadsmemberne, og saa gik det trap-trap paa bare Fødder og mest i Trav de mindst 3 Mil, en saadan Tur strakte sig over. Eller han kom tre Kvarter før Togtid med et Brev til den $\frac{3}{4}$ Mil borte liggende Vejen Station; saa gjaldt det om at bruge Sokkerne! Det hændte, at jeg blev sendt saa sent af Sted til Stationen, at det var over Lukketid, før jeg naaede frem. Saa bandede den gamle Stationsforstander (der ogsaa var Postmester), Kaptajn Lundby, fælt (han var Broder til Kunstmaleren J. Th. Lundby). Det endte dog ofte med, at han stak mig en 25-Øre, idet han sagde: „Skrub saa af med dig — men sig til Niels Hansen, at næste Gang skal han sende dig noget før!“

Jeg førte disse Ture i Regning, og vi gjorde op hvert Kvartal, hvor der da i Reglen var 6—8 Kr. til mig.

Forsamlingshuset i Malt byggedes midt i 80erne. Det kom til at ligge i et Hjørne af vor Have, hvad der betød et Tab i Jordareal, men det erstattedes ved, at vi fik overdraget Rengøringen af Huset o. s. v.: det benyttedes bl. a. hver Uge til Gymnastik.

Ogsaa i Præstegaarden kom Mor og jeg ofte, særlig i Pastor Nissens Tid, og vi nød meget godt derfra. Jeg sad ofte hos Præstens Børn om Aftenen.

Nævnte Pastor Nissen var senere den Provst Nissen fra Haderslev — hvor han var født —, der ved Genforeningen 1920 modtog Christian X ved den gamle Grænse ved Frederikshøj og ledsagede Kongen til Tyrstrup Kirke, hvor en kort Andagt blev holdt.

Min Skoleundervisning fik jeg som tidligere nævnt i Estrupmark Skole hos Lærer P. Mejer. Han var en meget dygtig Lærer, der lagde megen Vægt paa Dansk og Regning, men ogsaa var god til de øvrige Skolefag. Jeg havde let ved at klare mig i Skolen. Der var kun to ordinære Klasser i Skolen, og da jeg var 9 Aar, kom jeg i øverste Klasse. Om Vinteren gik vi fra halv ni til fire med en Times Middag, om Sommeren een halv Dag om Ugen.

Der var ved initiativ fra forskellig Side blevet oprettet

en 3. Klasse, der kaldtes Betalingsskolen. Der var en Del Elever fra de omliggende Sogne, halvvoxne 16—18-aarige, der søgte den. De betalte saa vidt jeg husker 30 Kr. for en Vinters Undervisning. Mindrebemidlede og mindreaarige kunde faa Friplads, forudsat at de var fremmelige i Skolen. Jeg kom der, da jeg var 11 Aar, og gik der tre Vintre, hvorefter den blev nedlagt paa Grund af manglende Elevantal, saa jeg maatte rykke ind i den gamle 2. Klasse den Vinter, jeg gik til Konfirmationsforberedelse. I Betalingsskolen havde vi Geometri, Fysik, Frihaandstegning og Verdenshistorie foruden de almindelige Skolefag. Der var ansat en Vinterlærer, der sammen med Mejer og den tidligere nævnte Niels Hansen delte Undervisningen mellem sig.

I min Skoletid havde vi kun een Skoleudflugt, den fandt Sted den 5. Juli 1889 — Dagen før 40-Aarsdagen for Fredericia-Slaget. Der var denne Dag samlet flere Tusinde Børn fra det sydlige Jylland og Fyn, og det blev en uforglemmelig Dag.

Søndag Eftermiddag læste Mor altid en Prædiken af P. E. Blumes Prædikenbog. Den havde Pastor Hansted foræret os ved sin Bortrejse i 1886. Han var en god Mand med stor Forstaaelse for Smaakaarsfolk. Han talte flere Gange mine Forældres Sag i Sygekassebestyrelsen, hvor nogle efterhaanden mente, at Frederik trak for meget paa Kassen — 40 Øre om Dagen i 16 Uger næsten hver Vinter.

Hvert Efteraar kom Gantzel fra Ribe og var en Tur rundt i Sognet for at optage Bestilling paa Reb til Levering det følgende Foraar. Alt sendtes under eet i Bundter med Navn ved til os, og vi delte det saa ud til Bønderne, naar de kom kørende til Kirke. Det tjente vi ogsaa lidt ved — foruden at vi fik vort eget Behov af Reb gratis.

Farbror Peder glemte som allerede omtalt ikke sin fattige Broder. Nogle Gange aarligt kom der en Postanvisning paa 10 Kr. fra ham; ligeledes af og til en Pakke aflagt Tøj, der blev syet om til os tre Dreng. Et saadant Sæt omsyet Tøj blev mit Konfirmations-

udstyr. Hvert Foraar var vi i Skoven og plukkede en Kurvfuld Skovmærker, der blev sendt til ham. Det satte han stor Pris paa, da der ved Varde ikke var meget af den Slags.

Een eneste Gang mens jeg var Barn besøgte jeg Farbror. Jeg var da vist omkring 8 Aar. Vi havde skaffet ham en god Pige at tjene fra Malt; hendes Far vilde saa om Sommeren besøge hende, og jeg fik Lov at rejse med. De Sko, jeg havde paa, var gamle og daarlige, men jeg havde ingen bedre. Min Tante saa straks, at mine Sko var ringe, og Pigen fik Besked om at tage mig med ud i Byen og købe et Par pæne Sko til mig. Jeg var vel nok glad og stolt over de nye Sko med Fjeder i Siderne; de havde kostet 7 Kr. Det var med Stolthed, jeg præsenterede dem ved Hjemkomsten. Desuden havde jeg en Tier og en stor Pakke Tøj, men det bedste af det hele var næsten to Fotografier, et af Farbror og et af Tante; de sad i nogle meget smukke, i Horn udskaarne rammer. Jeg har disse meget sjældne Rammer endnu.

Nu nærmede sig Tiden for min Konfirmation og dermed Spørgsmaalet om, hvad jeg skulde være. Da jeg var lille og spinkel, mente mine Forældre, det var bedst, om jeg blev Skrædder. Dertil havde jeg absolut ingen Lyst. Jeg vilde gerne i Handelslære, saa jeg engang kunde blive Købmand ligesom Farbror Peder, men om dette kunde der slet ikke være Tale — jeg ville aldrig selv kunne faa en Forretning, dertil var vi alt for fattige.

Nu førte Omstændighederne med sig, at jeg kom ud for et stort Valg.

I Skolen havde vi faaet til Opgave at skrive en Stil med Titlen „Naar lyder Kirkeklokken?“ Der var ikke ret mange af Eleverne, der fik skrevet ret meget om dette Emne, men for mig lykkedes det; maaske havde jeg et følsomt Sind. I hvert Fald tog Præsten efter overstaaet Eksamen min Stilebog med sig hjem, og en Dag kom min Far og spurgte mig meget højtidelig, om ikke jeg kunde tænke mig at studere. Nej, svarede jeg. Om jeg da ikke syntes, det kunde være stort at komme hjem med Studenterhue? Jeg spurgte, hvordan det i det hele

taget skulde gaa til, naar der ikke engang kunde være Mulighed for at blive Købmand. Ja, svarede Far, det hang da saadan sammen, at den Stil om Kirkeklokken havde Præsten vist til formående Folk i Askov, og det havde ført til, at de mente, jeg burde hjælpes til at studere, og — sagde Far — saa kan du maaske blive Præst! Men dette fristede mig ikke; var der noget, jeg afgjort ikke vilde være, saa var det Præst.

Der røg den Illusion for mine Forældre.

Konfirmationen var overstaaet. Jeg husker ikke, om jeg i det hele taget fik nogen Gaver i den Anledning; noget saadant var ikke meget brugt dengang. Der var kun ganske faa Gæster, deriblandt Morbror Knud fra Bækbølling. Kun een Ting husker jeg: Jeg fik et smukt Kort med Guldsnit og med Roser og Forglemmigejer paatrykt. Jeg fik det af en Pige, der var moderløs; hun var opvokset hos vor Nabo Bødkeren; dér havde hun passet Børnene. Vi havde gaaet i Skole og til Præst sammen og blev nu konfirmeret sammen. Vi var meget gode Venner — hun havde en stor Plads i mit Drengenhjerte —, men hun blev tidligt voksen, og vi tabte hinanden af Syne.

Jeg blev hjemme de første Maaneder efter Konfirmationen. Jeg arbejdede paa Kirkegaarden, og der kunde ikke rigtig blive Klarhed over, hvad jeg skulde være.

Saa kom der fra Vejen en Malermester og hans Svend for at male Loft m. m. i Kirken; jeg fik Lov at komme op til dem paa Stilladset, fik ogsaa stukket en Pensel i Haanden, og jeg syntes, det var helt sjov.

Malermester Andersen og Far maa have talt sammen, for en Dag sagde Far til mig: „Ja, hvis du vil være Maler, saa kan du komme i Lære hos Maler Andersen, saa kan du blive rigtig Maler som Farbror Viktor. Jeg véd, at Andersen er en dygtig Maler.“

Og her slog jeg til. Jeg kom i Malerlære den 1. August 1891, og jeg fortrød det aldrig.

Paa Værkstedet var opslaaet et Skilt, hvorpaa der stod: „Enhver Ting paa sit Sted — et bestemt Sted til hver Ting.“ Det var noget, der skulde overholdes.